

Mevsimlik Tarım İşçiliği Nedeni İle Eğitimine Ara Veren İlköğretim Öğrencileri Araştırması

Sendikamız tarafından gerçekleştirilen "Mevsimlik Tarım İşçiliği Nedeni ile Eğitimine Ara Veren İlköğretim Öğrencileri Araştırması", mevsimlik tarım işçiliğinin ilköğretim çağındaki çocukların eğitimi üzerindeki olumsuz etkilerini saptamayı, bu sorunun boyutlarını ortaya çıkarmayı ve çözüm önerileri üretmeyi amaçlamıştır.

Araştırma mevsimlik tarım işçiliğinin yoğun olarak görüldüğü Şanlıurfa, Adıyaman, Adana, Batman, Diyarbakır ve Gaziantep illerinden seçilen 115 ilk öğretim okulunu kapsamaktadır. Araştırma kapsamına alınan altı ildeki ilk öğretim okullarının toplam öğrenci sayısı 243.339'dur. Bu öğrencilerin 23.683'ünün mevsimlik tarım işçiliği nedeni ile okullarını erken terk edip geç başladıkları saptanmıştır.

Araştırma kapsamında yer alan 115 ilköğretim okulundaki toplam 243.339 ilköğretim öğrencisinin yüzde 9.82'sinin (23.683) ücretli tarım işçiliği nedeni ile yazın karnelerini almadan okullarını terk edip, sonbaharda da okullar açıldıktan sonra ders başı yapabildikleri saptanmıştır. Öğrencilerin okulları erken terk etme süreleri ortalama 38.5 günü, geç başlama süreleri ise ortalama 32.6 günü bulmaktadır. Öğrencilerin bir bölümünün bu ortalamanın çok üzerindeki sürelerde okullarından ayrı kaldıkları tespit edilmiştir.

Mevsimlik tarım işçiliği nedeni ile okul terk oranının yüksekliği ve terk etme süreleri açısından değerlendirildiğinde, Şanlıurfa bu sorunun en yaygın ve derin olarak yaşandığı il olarak karşımıza çıkmaktadır. Şanlıurfa'da mevsimlik tarım işçiliğinin yaygın olduğu mahallelerde, öğrencilerin beşte birine yakını (%18.1) mevsimlik tarım işçiliği nedeni ile okullarını terk etmektedirler. Okulu erken terk etme ve geç başlama süreleri ortalama olarak 66 ve 45 gün gibi görünmekle birlikte, öğrencilerin bir kısmı bu sürelerin çok üstünde eğitim olanaklarını yitirmektedirler. Şanlıurfa'ya göre biraz daha düşük oranlarda olsa da araştırma

kapsamındaki diğer illerde de benzer bir tablo söz konusudur. Batman merkez ile Kozluk ve Beşiri ilçelerinden 17 ilk öğretim okulundan alınan rakamlara göre, öğrencilerinin %8.4'ü mevsimlik tarım işçiliği nedeni ile okullarını erken terk edip geç başlamaktadırlar. Adana'nın Seyhan ve Yüreğir ilçelerinde yer alan 7 ilköğretim okulunun rakamları da 13.661 öğrenciden 1.200'ünün (%8.7) aynı nedenle okullarını erken terk edip geç başladıklarını göstermektedir. Adıyaman merkezden 7 ilköğretim okulu ile Kahta'daki ilköğretim okullarından toplam 38.694 öğrencinin 6.584'ü (%16.8) aynı durumdadır. Gaziantep'in Şehit Kamil ve Şahinbey Mahallelerindeki 37 ilköğretim okulundan 74.547 öğrencinin ise 2.030'u (%2.7) mevsimlik tarım işçiliği nedeni ile okullarını erken terk etmekte ve geç başlamaktadırlar.

Araştırmaya göre öğrencilerin yaşadıkları sorunların başında eğitim öğretim yılının yarısında başladıkları için kavrama sorunları gelmektedir. Mevsimlik tarım işçiliği yukarıda da belirtildiği gibi hem yorucu bir iştir hem de mevsimlik tarım işçilerinin yaşam koşulları barınma, beslenme, temiz içme suyu olmak üzere bir çok açıdan güçlükler içermektedir. Çalışma koşullarının yanı sıra ulaşım koşulları da sağlıksız ve güvensizdir. Olumsuz yaşam ve çalışma koşullarının ardından okula gelen öğrenciler, ruhsal uzaklığın yanı sıra bedensel olarak da bitkin duruma düşmektedirler. Bu koşullarda okula gelen çocuklar konsantrasyon sorunları yaşamakta, çocukların okula ilgisi azalmaktadır. Aileler çoğunlukla ilköğretimden sonra okutamayacakları çocuklarını ilköğretime gönderme masraflarını da karşılama konusunda isteksiz davranmaktadır. Eğitimin kendileri açısından maddi bir getirisinin olmayacağına farkında olmaları çocukların eğitimlerinin yarıda kesilmesinde etken olmaktadır. Bu koşullarda kendileri çok isteseler bile okulu terk etmek zorunda kalan çocuklar olmaktadır.

ÖNERİLERİMİZ

Mevsimlik tarım işçiliğinin ilköğretim çağındaki çocukların eğitimi üzerindeki olumsuz etkilerini saptamayı, bu sorunun boyutlarını ortaya çıkarmayı ve çözüm önerileri üretmeyi amaçlamıştır.

Ulusal ve yerel düzeyde eğitim politikaları programlarında kırsal kesimdeki eğitim olanaklarının iyileştirilmesi ve eğitim kalitesinin artırılması için devlet bütçelerine yeterli kaynakların tahsis edilmesi gerekmektedir.

Resmi yetkililer, eğitim hakkının korunması ve çocuk işçiliğinin önlenmesi ile ilgili evrensel ve ulusal hukuk ilkeleri doğrultusunda görev sorumluluklarını yerine getirmelidir. Çocukların yoksulluk ve çocuk işçiliği gibi nedenlerle temel eğitim hakkından mahrum kalmalarına acil ve etkin önlemlerle son verilmelidir. Söz konusu önlemlerin oluşturulması ve hayata geçirilmesi sürecinde, sendikalar, toplum örgütleri ve sorunun mağdurları durumundaki tarım işçisi ailelerin ve çocuk işçilerin aktif katılımları sağlanmalıdır.

Oluşturulacak politikaların ve alınacak önlemlerin etkili olabilmesi öncelikle sorunun bütün boyutlarıyla ortaya çıkartılmasına bağlıdır. Milli Eğitim Bakanlığınca, mevsimlik tarım işçiliği nedeni ile eğitim alamayan ya da eğitimlerini yarıda bırakan çocukların sayılarının ve bu çocukların illere göre dağılımının saptanması amacıyla ülke çapında veri tabanı oluşturulmalı ve sorunun kapsamının ve gerçek boyutlarının ortaya çıkartılmalıdır.

Tarım işçiliğinden dolayı eğitim alamayan ya da eğitimlerini yarıda bırakan çocuklara geldikleri yörelerde yatılı okullarda veya diğer eğitim kurumlarında eğitim olanağı sağlanmalı, ulaşım, eğitim araç-gereci gereksinimleri karşılanmalı ve ücretsiz öğle yemeği olanağı sunulmalıdır.

Mevsimlik tarım işçiliğinin söz konusu olduğu illerde her yıl İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri aracılığı ile mevsimlik tarım işçisi ailelerin ilk öğretim çağındaki çocukları tespit edilmeli ve bu çocuklara yönelik kaybettikleri zaman için telafi edici eğitim ve rehabilitasyon merkezleri açılmalıdır. Çocukların bu merkezlere taşınması için ulaşım kolaylıkları sağlanmalıdır.

Mevsimlik tarım işçilerine yönelik düzenli sağlık taramaları yapılmalı ve ücretsiz tedavi olanaklarından yararlanmaları sağlanmalıdır.

Tarım işkolunda çalışanların ve bunlar arasında en olumsuz koşullarda çalışan mevsimlik tarım işçilerinin ücret ve sosyal güvenlik açısından korunmasını sağlayacak olan bir Tarım İş Kanunu çıkartılmalıdır.

Şarh nakit transferi artırılarak sürdürülmelidir.